

Stárnutí populace Česko: Nová studie a její scénáře

Podle studie vzroste počet obyvatel starších 65 let z **2,293 milionu osob v roce 2025 na 3,076 milionu v roce 2050**. Nejrychleji přitom poroste skupina lidí starších 85 let, tedy věková kategorie, která nejčastěji potřebuje dlouhodobou podporu a péči. Spolu s tím poroste také počet osob s demencí, multimorbiditou a dalšími onemocněními spojenými se ztrátou soběstačnosti. Studie upozorňuje, že právě tento vývoj zásadně změní nároky na organizaci sociální i zdravotní péče.

„Situace spojená se zásadním zvýšením potřeby a poptávky po péči bude v příštích letech velmi náročná, nikoli však neřešitelná. Vidíme možné scénáře i řešení, můžeme se inspirovat v zahraničí, ale musíme se začít připravovat už nyní – na nové kapacity, personální zajištění, podporu neformální péče a především na důslednou koordinaci všech klíčových aktérů systému sociálních služeb a dlouhodobé péče,“ uvádí **Jiří Horecký, prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR**.

Studie předkládá tři scénáře vývoje systému dlouhodobé péče do roku 2035. Základní scénář počítá s tím, že všechny formy péče porostou podle demografického vývoje. Scénář 1 ukazuje dopady zmrazení kapacit pobytových služeb, kdy by větší zátěž přešla na terénní služby, rodiny a zdravotní systém. Scénář 2 naopak předpokládá, že veškerou dodatečnou poptávku převezmou pobytové služby, což by znamenalo mimořádné nároky na investice, personál i financování.

„Tato studie potvrzuje, že Českou republiku čeká jedna z největších společenských výzev příštích desetiletí. Demografický vývoj nezměníme, ale můžeme změnit to, jak dobře na něj bude stát připraven. Naši odpovědnosti je vytvořit systém dlouhodobé péče, který bude dostupný, kvalitní a finančně udržitelný. To znamená rozvíjet domácí i komunitní péči, lépe propojit sociální a zdravotní služby, podporovat rodiny pečující o své blízké a zároveň investovat do nových pobytových kapacit tam, kde budou nezbytné. Pokud chceme, aby lidé měli důstojnou péči i za deset nebo dvacet let, musíme potřebná rozhodnutí dělat už dnes,“ říká **ministr práce a sociálních věcí Aleš Juchelka (ANO)**.

Vedle demografického vývoje upozorňuje studie také na systémové problémy dlouhodobé péče. Současný systém je podle autorů studie zatížen roztržitostí mezi sociálním a zdravotním sektorem, regionálními rozdíly v dostupnosti služeb, nestabilním financováním a rostoucím nedostatkem pracovníků. Tyto faktory již dnes omezují možnosti plánování rozvoje služeb a budou se s pokračujícím stárnutím populace dále prohlubovat.

„Budoucnost péče o seniory nestojí na otázce ‚domov, nebo domácí péče‘. Stojí na schopnosti propojit všechny typy péče do jednoho funkčního systému, který bude reagovat na různé potřeby seniorů v různých fázích jejich života,“ uvádí **Pavel Nevický, Director Strategy Life-Science and Healthcare, Deloitte Česká republika**.

Studie zároveň zdůrazňuje, že řešením není pouze budování nových kapacit pobytových služeb. Stejně důležité bude posilování domácí a komunitní péče, lepší koordinace zdravotních a sociálních služeb, využívání moderních technologií a práce s daty, která umožní plánovat služby podle skutečných potřeb obyvatel.

Nedostatečně financované a kapacitně omezené sociální služby mají podle studie dopad také na zdravotní systém. Pokud lidé nemohou využít vhodnou sociální službu, zůstávají déle hospitalizováni nebo čerpají zdravotní péči, která není určena k řešení jejich sociální situace. Studie proto upozorňuje, že rozvoj dlouhodobé péče je důležitý nejen pro klienty a jejich rodiny, ale i pro udržitelnost celého systému zdravotní a sociální péče.

7 bodů pro vládu ČR

Na základě závěrů studie APSS ČR předkládá **7 konkrétních opatření pro budoucnost dlouhodobé péče**:

1. Zřídit Výbor pro budoucí dostupnost sociálních služeb
2. Připravit Národní investiční plán dlouhodobé péče do roku 2040
3. Propojit zdravotní a sociální péči do funkčního systému
4. Systematicky rozvíjet domácí a komunitní služby
5. Posílit podporu neformálních pečujících

6. Přijmout personální strategii pro sociální služby

7. Urychlit digitalizaci a využívání dat při plánování rozvoje sociálních služeb

Navržená opatření reagují na demografické změny, které budou v příštích desetiletích zásadně ovlivňovat poptávku po dlouhodobé péči. APSS ČR upozorňuje, že přípravu systému nelze odkládat, protože rozvoj kapacit, zajištění pracovníků i potřebné investice vyžadují dlouhodobé plánování.

O studii

Studii dlouhodobé sociální péče v ČR zpracovala společnost Deloitte pro Asociaci poskytovatelů sociálních služeb ČR. Analýza vychází z dat ÚZIS ČR, MPSV, ČSÚ, resortních registrů a dalších veřejně dostupných zdrojů a hodnotí očekávaný vývoj dlouhodobé péče, demografické změny, ekonomické dopady i možné scénáře rozvoje systému. Studie je dostupná na webu APSS ČR www.apsscr.cz v sekci Vydáváme → Odborná publikační činnost.

- **Jaký je hlavní cíl studie o stárnutí populace?**
 - Cílem studie je analyzovat demografické změny a navrhnout scénáře pro efektivní systém dlouhodobé péče v Česku.
- **Jaký nárůst seniorů se očekává do roku 2050?**
 - Očekává se, že počet obyvatel starších 65 let vzroste o 34 %, což představuje téměř 30 % české populace.
- **Jaké scénáře studie navrhuje?**
 - Studie navrhuje tři scénáře: základní scénář s demografickým vývojem, scénář zmrazení kapacit a scénář s převzetím poptávky pobytovými službami.
- **Jaké jsou hlavní priority pro přípravu na stárnutí populace?**
 - APSS ČR představila sedm priorit, které zahrnují zajištění kapacit, personální podporu a koordinaci klíčových aktérů v systému péče.